

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj

lását s a száz királyság jövőbeli állását az észak-német szövetségben belül, egy a száz királyi és Felségével kötendő külön békeszerződés által részletebben szabályozni.

Másrésről austria császár és Felsége megígéri, hogy a porosz király és Felsége által Észak-Németországban létesítendő új intézményeket, a területi változásokat is ideértve, elismerendi.

VII. cikk. Az eddigi szövetségi tulajdon tárgyalása érdekében, a jelen szerződés megerősítése után, legfőbb hat hétre, majnai Frankfurtban bizottság fog összehívni, melynek a német szövetséghez való összes követelések és igények bejelentődtek s hat hó alatt tisztázandók. Austria és Poroszország ezen bizottságban képviseltetni fogják magukat, a többi eddigi szövetségi kormányoknak fennhagyatik ugyanazt tenni.

VIII. cikk. Austria jogosult marad a szövetségi várakból a császári tulajdon és az ingó szövetségi tulajdonból Austria matrikulációs részét elvinni vagy róla egyébként intézkedni; ugyanaz áll a szövetség összes ingó vagyonáról.

IX. cikk. A szövetség államzerült hivatalnokainak, szolgáinak és nyugdíjasainak az őket megillető, illetőleg már engedélyezett nyugdíjak pro rata biztosításnak.

A kir. porosz kormány azonban átvállalja az egykori schleswig-holsteini hadsereg és azok családjaiknak eddig a szövetségi matrikulációs pénztárból kiszolgáltatott nyugdíjakat és segélyezéseket.

X. cikk. A csász. osztrák-holsteini helytartóság által biztosított nyugdíjak az érdekeltek számára ezután is fennmaradnak.

A még a cs. k. osztrák kormány őrizete alatt álló 449,500 dán bir. tallér 4 petes dán államkötelezvényekben, mely összeg Holsteiné, közvetlen a jelen szerződés megerősítése után vissza fog szolgáltatni.

Az utóbbi események és háború alatti magatartás miatt senki a schleswig-holsteini hercegségben, s az austria császár és porosz király és Felségei egy alattvalója sem fog üldözni, nyugtalanítani, személyében vagy vagyonában háborgatni.

XI. cikk. A austria császár és Felsége kötelezi magát, Poroszország számára a háborúból eredő költségek egy részének fedezése végett a porosz király és Felségének 40 millió tallérnyi összeget fizetni. Ezen összegből azonban ama hadiköltségek öszlete, miket az austria császár és Felsége a nevezett 1864. oct. 30-ki bécsi béke 12. cikké értelmében még Schleswig-Holstein hercegségeiért követelhet, 15 millió tallérban, s azon szabad élelmezés egyenértéke, melyet a porosz sereg a békekötésig az általa megszállott austria országrészekben élvezend, 5 millióban, le fog vonatni úgy, hogy csak 20 millió marad készpénzben fizetendő.

Ezen összeg fele egyidejűleg a jelen megbeszélendő szerződés kicserélése alkalmával, másik fele 3 héttel utóbb Oppelnben készpénzzel ki fog fizettetni.

XII. cikk. A porosz hadsereg az általa megszállott austria területeket a békeszerződés megerősítése után 3 hét alatt el fogja hagyni. A szerződés kicserélése napjától a porosz főkormányzóságok működésüket tisztán katonai tevékenységnek tartandják.

A részletes határozatok, melyek szerint a porosz csapatok elvonulása történni fog, külön jegyzőkönyvben állapítják meg, mely a jelen szerződés egyik mellékletét képezi.

XIII. cz. Minden, a magas szerződők közt a háború előtt kötött szerződések és egyezmények, a mennyiben természetüknél fogva a német szövetségi viszony felosztása után hatályukat nem veszítik, ezennel újra életbelépnek.

Különösen az 1831. febr. 10-kén a német szövetségi államok közt kötött s a foglyok és szökevények kiadására vonatkozó szerződés, a hozzá tartozó pótlékhatározatokkal, Austria és Poroszország közt érvényben marad. Azonban a cs. kir. osztrák kormány kinyilatkoztatja, hogy 1857. jan. 24-kén kötött pénzszerződés a német szövetségi viszony felosztása után Austriára nézve lényeges értékét elveszti, és a kir. porosz kormány készen nyilatkozik ezen szerződés megszüntetése iránt Austriával és a többi részvevő tárgyalásokba bocsátkozni.

Szintugy a magas szerződők fenntartják maguknak az 1865. apr. 11-kén kötött kereskedelmi és vámszerződést lehető leghamarább akkép revideálni, hogy a kölcsönös közlekedés lehetőleg könnyíttessék.

Egyelőre az említett szerződés oly módon fog ismét életbe lépni, hogy mindenik magas szerződésnek fenntartva maradjon, azt hat hónapi előleges bejelentés után hatályon kívül helyezni.

XIV. cz. A jelen hitelesítendő szerződések 8 nap alatt, vagy, ha lehet, még korábban fognak Prágában kicseréltetni.

Minek hitelűl az illető felhatalmazottak jelen szerződést aláírták s ezimertük pecsétjével ellátták. Prágában az údv 1866-dik évében, augusztus hó 23-dik napján.

(P. h.) Brenner, m. p.

(P. h.) Werther, m. p.

A hadifoglyok kiadását és a porosz királyi hadnak a cs. királyi osztrák területéről való kivonulását illető jegyzőkönyv.

A mai napon kötött békeszerződés III. és XII. cikkelyei tartalmának végrehajtása iránt a

magas szerződők felek következő határozatokban állapodtak meg:

1. A szerződés elfogadása után harmad napra egy a királyi porosz, valamint a cs. kir. osztrák hadifoglyok Osztrák-Oderbergbe (vasuti állomás) 1000 emberből tömegekben kölcsönösen át fognak adatni, mi a következő napokban folytatattik (nem több, mint 6ily tömeg 24 óránkint).

2. Valamint a cseh várakban, úgy az Ólmützben levő kir. porosz hadifoglyok — azonnal, a mint az illető várakban ezen szerződés elfogadásának híre eljutott — az illető várakhoz legközelebb álló porosz hadseregnek adatnak át.

3. Mindkét hadsereg részéről Osztrák-Oderbergben biztosok fognak állomásozni, kik a hadifoglyok kiadatását, a mennyiben az Oderbergben fog történni, eszközözendik és a vasuti szállítástokat Oderbergből délfelé közösen meghatározandják.

A cs. kir. osztrák részről, Osztrák-Oderbergben egy csapat parancsnokság lesz, mintegy 200 főből álló, melynek az átvétel és élelmezés leendő feladata.

4. Az el nem szállítható beteg hadifoglyok mindkét részről saját kórházaiukban maradnak és a saját seregek juttatott rendes ápolásban, s élelmezésben részesítettek mindaddig, míg Oderbergben kicseréltetnek.

5. Azon költségek, melyek ezen szerződés elfogadása után harmad naptól kezdve a betegek ápolásából támadnak, a szerint, a mint azok mindkét fél kórodáiban szokásos élelmezés szerint fölmertülnek, kölcsönösen ki fognak egyenlítettvi.

6. Hogy az ezen szerződésnek elfogadása napjától fogva három hét alatt az egész cs. kir. osztrák terület porosz részről kitrítettessék, heted napra a poroszok a délfelől vonalon Napagedl, Brün, Iglauig (kizárólagosan e helyekig) tizenötöd napra pedig mindazon területtől kihúzódnak, mely a pilsen-prága-litvai vasutvonalról délre esik, s továbbá Littault egyenes vonalban az Oppának az oderbe szakadásaig fekszik.

Hogy ezen kivonulás mihamarabb megtörténhessék, már az ezen szerződés aláírása és elfogadása közötti időköz is a kivonulás előkészítésére fog porosz részről fordítottatni.

7. A cs. kir. osztrák hadsereg a poroszok kivonulása alkalmával ezektől mindenkor három mérföldnyi távolságra marad, minél fogva az osztrák csapatok általi megszállás, az illető két parancsnok egymás közti egyetértésére hagyatik.

8. Azon vasutvonalnak használata, mely Pilsentől Bajorország felé vezet, osztrák részről, a csehországból kivonulása a kir. porosz katonai szállítmányok számára átadatik.

9. A kir. porosz hadseregnek kivonulása ideje alatt is korlátlan birtokában maradnak mindazon vasuti vonalak, melyek az elfoglalt területen vannak a csapatok és hadiszerek visszaállítására, alkalmazván a Brünben aug. 1-én meghatározott és aug. 17-kén véglegesen elfogadott kölcsönös egyezséget. Mint elv állítatik fel: hogy a kivonulás idejének tartama alatt is, minden irányban egy vonat naponta, a nyilvános közlekedésnek fentartatik, melynek elmaradása csupán valamely véletlen által lenne akadályozva, mely a katonai szállításokra alkalmazott vonatokat érhetné.

10. Ezen szerződés elfogadásának napjától fogva a porosz kir. kormány átveszi seregeinek élelmezési költségeit, azonban a seregek az általuk elfoglalt területeken ingyen szállást kapnak élelmezés nélkül. A porosz hadsereg számára megkívántató elfogadatok tartoznak az osztrák községek kiszolgáltatni, de készpénzfizetés mellett, az austria kormány által megállapított előfogati rendszer szerint, mely az országos és községi hatóságoknál ismeretes.

11. A kir. porosz hadseregnek el nem szállítható betegek a katonai vagy községi kórodákban maradnak, a mennyire szükséges kir. porosz katonai orvosok felügyelete alatt. A cs. kir. osztrák kormány megígéri, hogy a hátramaradtak a leg gondosabb ápolásban fognak részesülni, valamint hogy a betegápoláshoz megkívántató orvosok ellátásáról is a lehetőségig gondoskodva lesz.

12. A kir. porosz hadosztály parancsnokságok, a hátrahagyott betegekről, megjegyezve a helyeket is, hol ezek hátrahagyattak, még a kivonulás előtt — a cs. kir. helytartóságoknak Cseh, Morvaországokban és Sziléziában, valamint a porosz katonai kormányzáság útján Prágában és Brünben — egy jegyzéket fognak átadni.

13. Illetőleg a brüni, prágai, pardubitz és königinbeni kórodák átadását, erre nézve mindkét fél biztosokat fog a nevezett helyekre küldeni, kik jegyzőkönyvi felvételt mellett az átadásokat eszközöndik.

14. Azon költségek, melyek a betegek élelmezéséből felmerülendnek, akként mint ez a cs. kir. osztrák hadseregnek már megállapítva van, a kimutatások szerint a kir. porosz kormány által azonnal meg fognak térítettvi.

Prága, aug. 23-kán 1866.

Brenner, s. k.

Werther, s. k.

Ezen szerződés minden cikkelyét, valamint a XII-dik cikkelyhez csatolt jegyzőkönyvet alaposan megvizsgálván, elfogadtuk, jóváhagytuk, és császári szavunkkal igérjük, Magunk és utódaink nevében, hogy azokat teljes kiterjedésükben híven megtartjuk, és határozataikat pontosan végrehajtjuk.

Minek bizonyosságul ezen elfogadási okmányt sejt kezzeinkkel aláírván, császári pecsétünket mellé adjuk.

Kelt császári királyi birodalmi fővárosunkban, Bécsben, augusztus hava huszonhetedik napján, egyezer nyolczszázhatvanhatodik, uralkodásunknak tizennyolczadik évében.

Ferencz József, s. k.

Ö cs. kir. Apostoli Főlségének legfelsőbb parancsolatjára

B. Aldenbürg Rüdiger,

udvari és ministeri tanácsos.

Gróf Mensdorff-Ponilly Sándor, s. k.

## Nagy Elek ajánlata a volt székely-husár családokhoz.

(Folytatás.)

Az alezredes 1-ső századhoz tartozó családok: Esztelnek helységében Gaál Antal 89 frt; Csomorlányon Fülöp János 68 frt; Almáson Gyergyai János 87 frt 20 kr; Lemhényen Kovács Mihály 45 frt 6 kr, Geroas Zsigmond 49 frt, Juson Ferencz 2 frt 44 kr, Németi Antal 16 frt, Zsigmond Antal 86 frt, Bálint József 7 frt 40 kr, Kővér Ferencz 14 frt, Mihálsa Elek 85 frt 40 kr; Boreczken Bardocz József 58 frt, Istok János 68 frt, Frenkó Lőrincz 110 frt; Mártonoson Boros György 42 frt; Osdolán Bandi István 54 frt, Vitályos Antal 14 frt, Gabri Lőrincz 39 frt, László Dávid 34 frt; Gelenzen Kozma Ferencz 54 frt, Ördög János 16 frt, László József 20 frt, Palkó József 34 frt, Cseh András 40 frt, Lukács Antal 42 frt; Nyujtodon Jakabos Ferencz 75 frt, Fábán János 68 frt, Kádár Péter 2 frt; Szászfalun Bardocz József 68 frt, Bardocz Elek 70 frt, Jakabos Imre 68 frt, Jakabos János 2 frt; Sáfalván Vitályos Antal 68 frt Kondrád István 82 frt, Szabó Dávid 23 frt 36 kr; Szent-Katolán Pál János 90 frt, Dimény Gábor 20 frt, Pál József 2 frt, Szalai József 2 frt 36 kr; Altórján Szabó Mihály 76 frt, Bajesi Tamás 42 frt, Mike András 102 frt, Mike András 95 frt, Istok György 58 frt, Mike Antal 33 frt 18 kr, Bartha Mihály 78 frt; Feltorján Pilbárt László 82 frt; Szentléleken Mészáros Mihály 74 frt, Kovács Ferencz 3 frt 12 kr, Kolloncs József 32 frt; Polyán Zonda Lajos 20 frt, Juson Antal 32 frt 30 kr, Bagoly Antal 4 frt, Boldizsár Lajos 20 frt, Fülöp István 63 frt, Juson József 39 frt, Pál György 35 frt 58 kr, Zonda Antal 48 frt; K.-Ujfalun Róka Antal 80 frt, Péterfi Ferencz 32 frt, Koczó Alajos 80 frt, László István 110 frt, Bartha János 56 frt, Pál Miklós 79 frt 40 kr; K.-Jakabfalván Weress József 73 frt; K.-Imperen Balázs Dániel 22 frt. Az alezredes 1-ső századhoz tartozók sumája 3,356 forint 20 kr. (Folytatjuk.)

## Levelezés.

Előpatak, július hó 1866

Régi dolog, hogy a földi élet kiváltságos egy élet, és így senki sem csodálkozhat, ha innen a hirhert Előpatakról — hazánk egyik első rangu (a gyógyvizet értem) földjéből — vig és gondatlan élet felől értesül, komoly, aggodalmas napjainkban. Ugy van; e kis köztársaság, mely két vagy három országnak legkülönbözőbb elemeiből van összetéve, merőben kiváltságos életet folytat a társadalomnak többi, otthon sunnyogó és meg nem fűrésztött tagjai fölött. Itt csak egy törvény van: a földszabály; igazságos, világos és rövid, mint egy összerződés. Ennek hódol mindenki egyiránt, született legyen az biborban, vagy rumburgi pamutvászonban. És mennyire tüdős e törvény foganatja! A hatalmas savanyviz (borviz) mint egy Washington rombolja le naponta az ide hozott rendi, rangi, vagyoni- és nemzetiégi különbségeket, egy és ugyanazon utakat járva meg minden ivóban, úgy, hogy a felkelő nap már jókor reggel égi gyönyörrel ragyoghat le az ily nagy egyenlőségben megkönnyebbült emberiségre. Az egyenlőség eszméje tehát, a legemebribb alapfogalom szerint, itt már nem ábránd többé, hanem tényleges valóság! A ki mindazáltal az állítás ellenében ama delutáni látványos sétámenetek alkalmával felöltö nyak-, mell- és lábfejszítéseket, kölcsönös assentirungo-biikk-eket és macskaméz-nyájasságokat akarná felhozni, az feledni látszik, hogy ilyesmit — főleg a szépuemnél — csak is bájos, de fatalis toiletteok kifolyásai; mert azt csak mindenki be fogja látni, hogy p. o. egy nehéz moár-antik ruhában, metezett selyemhársony felöltöben stb. csaknem fűrgélkedhetik az ember (vagy jobban némben) úgy, mintegy 1 1/2 fonttal könnyebb közönséges félróf szélesen fektett tarlatán szoknyában? valamint azt sem lehet elvitatni, hogy a ki naponta háromszor cserél öltözkéket, annak nem marad annyi ideje eszmecserére, mint a ki amaz értékes mütétet csak kétszer teszi meg napjában. Minden kétség elenyészik végre a keresztöltött egyenlőség iránt a hölgyek között is, ha bájaiknak azon fölöleg, mely testükön már sehol sem férve, a földön utánuk húz és elég profánosan schlepp név alatt ismeretes — szemmérték alá vesszük; mert bátran fogadni lehet, hogy ebben egy millimétert felülhaladó különbségek nem léteznek. Amde nem csupán az egyenlőség, de a testvériség is boldogítja e boldog társadalmat! Valóban szívmelő látvány délfelé — az itteni bideg bagein és zabanyiföldben — szemlélni a férfiakat,

mily paradicsomi testvériséggel lubbiczkolnak együtt bétszámra egy és ugyanazon négy arasznyi lében potom 20 kr antré mellett. Hát még a hölgyek, mennyire testvéreik egymásnak! kik egy kaktusz-virágzásig mind, valamennyien oly szépek, s a sovár férfiszemnek látható arcok és karok liloma oly egyenlő: mintba csak mindnyájan egyetlen anyának lennének leányai.

Hasztalan fáradozna itt a legnagyobb physiológ, ha a déli és északi népfajokat az arczszínekből akarná megkülönböztetni, a mi egyébiránt természetesen is, ha meggondoljuk, hogy a tudományok mai állásánál már csaknem kizárólag a chemia azon egyedüli tudomány, mely pozitív bizonyítékokat képes nyújtani a természet csodás jelenségeiben.

Vége, a minden törekvések végzélja: a szabadság, itt minden Mexikókat feltűmlő arányokban bonos, fönn és alant, éjjel és nappal! Mindenki tehet a mit neki tetszik, nem korlátoztatva semmi, vagy legfentebb saját érsénye által. Ah, mily szabad itt már csak a levegő is! Szív és tüdő tágnul, kivált a főstágyon — a két szekernyom széles országút mellett — hol a nagy közönség a délelti órákban üdülői szokott, óraszámra szíván a porral nemesített bérczi léget; a mi egyébiránt a természettudományi szempontból felette hasznos lehet, mintán a testben megkívántató ásványrészek közvetlen a természet (és respective az országot) kebeléről vétetnek fel. De a legtöbb otthoniasan épült földi szálláson is ősi szabadsággal lehet a kedves bérczi lég, ablakok-, ajtók- és falbezágozok át, a magasabb légkör borzongó titkait susogván füleink körül. Igen, itt a levegő minden egyéb felett szabad! és ha tovább időzőm a levegő szabadságánál, ez onnan van, mert ösztönszerűleg eszembe jut: hogy csak ez az egy van itt, a mi nem kerül pénzbe...

De hah, egy fátyol hűr pendült meg... és megzavarta republikánk feletti emelkedett hangulatot harmoniáját, és így be kell zárnom mai tudósításomat. Sietek a szabadba, a közséttányra; feledni mindent — pénzt, pénztlenséget, és teli szívni keblemet a boldogság illó balzsamával, az örökké mosolygó néma unalom bájvirágairól...

Számol Károly.

Zalathua, september 1.

Epp egy éve, hogy e lapokba városunkból egy gyarló tudósítás küldetett. Ez év nagyszerű eseményeket hozott, melyekből felcsúsnul még alig bírtunk, melyek feletti ámulatunkból magunkhoz alig jöhettünk. S a nélkül, hogy azon nyilvános és titkos, mindenesetre számos okokat fűrkészünk, melyek e katasztrófát előidézték, a vesztesé mindig súlyos fájdalommal nem vádaskodunk egyesek és többesek ellen, hanem azt véljük még sok elvesztve nem, sőt sok — más helyen — visszaszerzhető volna, ha Austria azon ténre lép, melyet annyi nagy államférfi, sőt még ellensége is nekie tanácsola.

A nagyvilág szinpadán lefolyt jelenetek ott terbes nyomokat hagyván... ez végtelenül kiterjed s hatásuk érezhető lesz a legtávolabb, csak legkevésbé is érdeklődő körben. Így azok hatása kised városunk életére is érezhető volt, s hogy megjelöljük: okozták ezt különösen a dacoromán egyesülési törekvések és azon kiáltvány, mely e havasokból került ki, s melyet méltó indignatioval — Don Quichotte-féle cirusom gyanánt — e lap is közle.

Az ezen agitatio, mozgalmak által előidézett társadalmi bémultságról, mely sokáig e havasokban uralkod, már más helyen szólánk, ott egyszersmind egy titkos propaganda működését leleplezni igyekeztünk, igen a szennyes czél, mely mögötte rejle; nem csoda ha városunk nagy aggodalmak közt volt, s ha hitelle találtak a legkülönbözőbb hírek.

Ily körülmények közt természetesen a békének mi is örvendünk s kezdünk ismét bejönni a régi — már nagyon mélyre vásott! — kerékvágásba.

A békének városunkra nézt első következménye volt a műkedvelő társulat működése, mely sátrát sétatérünkbe oda ütt fel, hol 1848 előtt iskola állt, melyből annyi derék férfi került ki, köztük jeles publicistánk, a „Pesti Napló“ elismert érdemli szerkesztője b. Kemény Zsigmond.

Ha most tárcza-czikket írnek, azt mondanám: „a világ szinpadáról áttérhetünk a mi szinpadunkra“, mert a francia azt mondja: il n'y a qu'un pas. Most azonban városi életünk némi jelzésére is megemlítjük az utolsót, az előbbieket nem lévén feljogosítva.

Ez tegnap folyt le, mintán néhányszor vízzé lett, kevés szánu közönség előtt a folytonos esős idők mián. Egyike volt azon Kotzebue-féle ledérségeknek, melyeknek semmi morális alapjuk, még kevésbé hatásuk, melyek nem is az életből vettek, hanem jó, de mindig kétes értelmű ületek, félreértések és bonyodalmak tömkelege; melyek tehát legkevésbé műkedvelőknek valók. A szinpadnak hivatása mindig az, hogy gyönyörködttve oktasson, és mihelyt ezt nem teszi, azonnal czéli tévesztett. Már pedig oly darab, melynek alapja és szövege csupa féltékenység, minden tanulság nélkül, melynek jellemét a mindennapi életben föl nem találhatni... elvet nyújthat ugyan, de a szinpad valódi hivatásával egészen ellenkező hatása lesz...

Mindez azonban nem zárja ki azt, hogy a darab elvet ne nyújtson, azaz elvont értelemben

jó ne legyen. Bár címét, mely eredetileg „A szám-  
üzött Ámor”, „Féltékeny házaspár”-ra változtatták,  
s bár az igenis kétes értelmit mondatokat per mas-  
sam kihagyták, miáltal az ily darab sokat vesz,  
az előadás igen sikertelt, gondolat ki vitt volt, úgy  
hogy a legszigorúbb bíráló is kiélégíthette.

Városi életünkön tovább menve... a vásárhoz  
érkezünk, Zalathna rendezés legnagyobb „országos  
vásárához”, mely e napokban foly le. A barmok  
igen drágák, a juhok olcsók voltak; egyébkint itt  
a kereskedés érdekel nem birbat, mert irány-  
adó körülön kívül esik. Ide minden csak hozatik  
eladás végett; iparunk, a legesekélyebb értelemben  
is vevén, nem lévén. Ha egyes cikkekből az „or-  
szágból” sokat hoznak fel, olcsó, ha nem, drága;  
az egész havas erre néz csak másodrang hely.

A bécsi cs. k. mineral kabinetből egy fiatal  
Dr. érkezett ide, ki onnan leküldetett a vidék  
vizsgálatára. Olyak vonják magokra figyelmét,  
mikre nálunk, az egész országban senki nem figyel.  
Nevezetesen szomszédságunkban Petrosánon egy  
sziklahegy van, melyet félig már széthordának  
építésre, s melyet mindenki meszkőnek tart. Ő azt  
mondja, hogy hasonanyag csak is Erdélyben talál-  
tatik, s a bécsi tudósok azt ezért Dacit-nak neve-  
ték el. Régi panasz az, hogy kincseinkre épp úgy  
mint ritkaságainkra külföldiek kell hogy figyelme-  
tessenek minket. Mi nemcsak nem buvároljuk az  
áldott földet, mely edes hazánk, de pusztulni hagy-  
juk történelmi és természeti műkincseinket, barbár  
kezekkel, vagy vak közönynyel semmivé teszszük  
azokat. Még sokáig lesz-e ez így?!

Ugy hallom, hogy néhány külföldi lejtött kő-  
szentelepek buvárlatára és felhasználására. Nem  
csoda, bizony nem csoda! Maholnap egyik leg-  
nagyszerűbb keresetforrásunk is idegen kezek közt  
lesz. Mert hogy itt e helyen óriás kőszentelepeknek  
létezniük kell, ezt minden józan ember gyaníthat-  
ja. Határunkban és Fehérvárt nyomokra már is  
találtuk. Várjuk még — mások majd fel tudják  
használni kincseinket!

Inkább hiszem, hogy a tehetlenség, mint a  
vakság nehezdedt reánk; és ez még némileg ment-  
hető volna a zilált politikai viszonyok által.

Adja az ég, hogy ez még sokáig ne legyen  
így! Mert akkor a már is nagy közszegényedés  
a nyomor legvégső fokára fog hágni; akkor hazánk  
végeképp idegenek kezébe esik s legfőkébb ha pro-  
letariások leszünk a kövér hantokon és kincseken,  
melyek mieink valának.

A fiatal doctor föltette magában Bécsben, hogy  
ő Tekerőre is kimegy. Itt senki mit sem tudott  
arról. Ő mondta, hogy ott egy karniol telep van.  
De ennyi is elég....

Havasi.

## Különfélék.

— Gyászünnepe, melyet erdélyi ev. ref.  
püspök, az erdélyi ref. egyházak egyik főgond-  
noka, és kir. tanácsos néhai Zágóni Bodóla  
Sámuel emlékeztetése tart a kolozsvári ev.  
ref. egyház a bel-farkasutcai templomban 1866  
sept. 9-én, d. e. 10 órákor. Az ünnepély rendje:  
1. A gyülekezet éneke. 2. Karének. 3. Ima, tartja  
Vadas József, esperes. 4. Karének. 5. Emlék-  
beszéd, tartja Szász Gerő, egyházmegyei jegyző.  
6. Karének.

\*\* Figyelmeztetés. Az erdélyi muzeum-  
egylet igazgató választmányának folyó hó 5-én tar-  
tott ülésében jk. 173. szám alatt kelt határozata  
értelmében a muzeum gyűjteményei a folyó évi  
idény bátralevő részében a helybeli közönség szá-  
mára csak is vasárnaponként délelőtt 10 órától 1  
óráig lesznek nyitva, a hét köznapjain pedig zárva  
maradnak. Átutazó idegenek a muz. igazgatójánál  
jelentvén magokat, mindennap délelőtt 9-től 12-ig,  
déltűn 3-tól 6-ig nyerhetnek bebecsátást, a tagok  
látogatása a szabályok értelmében a délelőtti órákra  
marad szorítva. Kellemetlen szóváltások kiküldése  
tekintetéből szükségesnek látszik a t. cz. közönség  
újabb figyelmeztetni, hogy a fennálló szabályok  
értelmében esti 6 óra után senki semmi szín alatt  
a muzeumba be nem bocsátatik. Az igazgató-vá-  
lasztmány üléséből. Kolozsvárt, szeptember 5-kén,  
1866. Kiadja Finály Henrik, titkár.

\*\* Hivatalos jelentés. Ő cs. k. apost.  
Felségének 1860. febr. 9-kén kelt legfelsőbb hatá-  
rozata és a fels. kir. főkörmányszéknek idei april  
27-dikén 10,270. szám alatt kelt magas rendelete  
folytán, itt S.-Sz.-Györgyön f. év sept. hava 1-jén  
megtartott lőtenyésztési állam-jutalom díjak és ezüst  
érmek kiosztása alkalmával, az alább megnevezend-  
ő lőtenyésztők nyertek jutalom-díjat és ezüst ér-  
met, ugymint: Szopós csikóvali anyakanczért, Bi-  
tai Gyárfás Albert 15, s.-sz.-györgyi Dacó János,  
gidófalvi Tuzson János, s.-sz.-györgyi Vida Dániel,  
Izsák Lejos, aldobolyi Bokor András és dálnoki  
Hadnagy János öt-öt darab cs. k. aranyat. Dálnoki  
Lázár Mihály, brassai Siegel Tamás, osdolai Gazda  
Pál, lisznyai Jakó Pál, kökői Serester Sándor, s.-  
sz.-iványi Séthal Ferencz, bodoki Koréh András,  
angyalosi Losonczi Ferencz, dálnoki András Dániel  
és keresztényfalvi (Neustadt) Swab Jakab egy-egy  
ezüst érmét. Három éves kanczért. Uzon Vajna  
János 10, zágóni br. Szentkereszt Sztéfián kisasz-  
cszony, dálnoki Lázár Mihály s Lázár László, alsó-  
csenátóni ifj. Domokos Ferencz, papolezi Vajna  
Dénés és besenyői Kozma Dénés öt-öt cs. k. ara-  
nyokat. Közhalmi Wonnert János, bölöni Barabás

Sándor, kézdi-mártonfalvi Bogdán Imre, k.-vásár-  
helyi Benkő Pál, brassai Siegel Tamás, ifyfalvi  
Gál József és közhalmi Ábrahám Krisztián egy-egy  
ezüst érmét. S.-Sz.-Györgyön, 1866. sept. 3-kán.

\*\* A császárné ő Felségét Bécsben nagy  
lelkességgel fogadták. Az újabb tudósítások meg-  
erősítik azon hírt, hogy ő Felségeik ez év folytán  
csakugyan meglátogatják Buda-Pestet.

\*\* A nemzeti színháznál javában foly a dol-  
log. A díszítések e hó folytán már fel lesznek rak-  
va. A nyár folytán színházunk ügyes festője Becz-  
kai 13 darab új díszletet készített, s ezek között  
néhány olyan szépen sikerült, hogy bármely szin-  
háznak díszére váltathaték.

\*\* Kapcsolatban e hírrel fölemlítjük, hogy  
a színházi választmányának sikerült a várostól ki-  
eszközölni, hogy a következő három év alatt télen  
két-két színházi álarozos bált tarthasson. Kevés re-  
ménylét van, hogy az igazgató e jogát használ-  
hassa, ha a színháznak bálteremmel alakítása 2-3  
napot fog igénybe venni, s ugyanennyire lesz szük-  
sége, míg ismét előadást tarthatnak benne.

— (Necrolog.) Diódvályai Miksa Elek maga,  
kedves neje Henzi Juliánna, egy gyermekei: Imre  
és Emma, — mint szintén testvérei: Miksa Mária  
özv. Pászai Gáborné; Miksa Rozália Kozma Ist-  
váné; néhai testvére Miksa Sándor neje Fábán  
Mária s Dani, György, Zsuzsika gyermekei, Miksa  
Istváné — Miksa Károlina s gyermekei Miksa Kata  
Vincenzi Ferdinándné s Miksa Ilka és Miksa Mik-  
lós nevében a szülői, testvéri s rokonai fájdalom  
legsajgóbb érzetével szomorúan jelenti a feledhetel-  
en kedves fia Miksa Kálmánnak, ifjú élet  
25-dik tavaszszábad, folyó év és hó 5-én, tudógy-  
ládában történt váratlan halálát. Titkos, merengő  
fájdalom szállja meg szívünket, midőn az ösznek  
levélhullását látjuk; de rohamos fájdalom támadja  
meg kelünkelt, ha a tavaszt látjuk elhervadni. —  
A megboldogultban egy egész tavasz lett semmivé.  
— Benne az ifjúsághoz kötött szép remények; a  
szívnek forró szeretete, meleg lelkesedése; a lélek-  
nek akarata; a munka-kész erőnek nyilatkozata,  
oh, egy egész tavasz lett semmivé. — Mert benne  
elvezették a szülők a szerető fűt, a testvérek az  
áldozatra kész keblet s minden rokonok a szép  
reményű ifjút; benne egy egész tavasz lett sem-  
mivé. — S fájo kebellet állják körül a ravatalt, s  
egyetlen vigasztalást a vallásban keresnek. Béke  
poraira! Földi részei folyó hó 7-kén a rom. kath.  
szertartások szerint fognak átadni az örök nyu-  
galomnak. Hadrév, szeptember 5-én 1866.

\*\* A csónakverseny, mint halljuk, míg a  
lóversenyek előtt meglesz tartva, ha az idő ked-  
vezni fog. Összesen négy díj lesz kinttve, u. m.  
1) Sandolin díj egy antique ezüst serleg; 2) csónak-  
verseny négy evező s egy vezérpáttal, díjja négy  
darab arany; 3) csónakverseny két evező egy ve-  
zérpáttal, nyeri a pezsgó díjat; 4) csónakverseny,  
egy személy, kettős evezővel, jutalma egy ezüst  
dobánytároló. A verseny után nagyszerű fáklyás  
menet zene- és énekkarral. A versenyre bejegyzé-  
seket elfogad e f. hó 15-éig a felügyelői iroda,  
naponként déltűn 7 és 9 óra között.

\*\* A színházi választmány megbízása kö-  
vetkeztében a helybeli köz-sírkertben nyugvó Jan-  
csó Pál, színházunknak egykori kitűnő művésze-  
nek porladozó emlékköve ki fog javíttatni. Valóban  
ideje volt e kis figyelem, mely vajha odáig terjed-  
ne, hogy a többi jelesein emlékérl is gondoskod-  
na az intézet a többek között a Mátéfiérl is.  
A színház előtt nagyon illő helye lenne két mell-  
szobornak.

\*\* Varsóban lengyel nyelven megjelent  
„Magyarország története”-bez a kiadó a 48 ban  
szerepelt magyar államférfiak arcképesarokát  
mellékelte, melyet Párisban készítettett. Az orosz  
censura az alájegyzett nevekűl Kossuth Lajosénak  
vezeték nevét kitűrtölte a kibocsátott példányokon  
és így a közönség csak Lajos néven ismerheti meg.

\*\* A Magyarországhoz visszakapcsolt részek-  
ben á végleges urbéri és tized-kárpótlások valósi-  
tási tárgyalásai folyó évi augustus és szeptember  
havakban a szilágy-somlyói bizottmány által Közép-  
Szolnokmegyében a következő községekben kez-  
detnek meg, u. m. Tasnád, Balásbáza, T. Csán,  
Zöldere, Magyar-Csaholy, Orbó, Nagy-Bajom, Kis-  
Bajom, Csekenye, Kis-Pacsal, Nagy-Pacsal, Usztató.  
A tárgyalási napokról az illető vételjogosultak idő-  
ről időre a valósitási bizottmányok által, idézvények  
utján fognak értesítettetni.

\*\* (Az austriai győzelmi emlék Kolinnál.)  
A „Spener'sche Ztg” egy porosz katona leveléből  
a következőt közli: „A császlai és kolini csata-  
tért is meglátogattam. A Kolin melletti Friedrichs-  
bergen áll az emlékkő, melyet az austriai a po-  
roszoknak a hét éves háboru alatt szenvedett ve-  
reségei emlékére állítottak. Minthogy azonban a kö-  
vön nem volt felirat, mi elláttuk azzal s bevésztük  
a következő neveket: „Königgrätz, Skalitz, Nachod,  
Gitschin.” (Austriaiak már rég kellett volna gon-  
doskodni méltóbb emlékről a kolini csatáértén.)

\*\* A „Pester Tageblatt” s Bécsben a „De-  
batte” jelenti, hogy Szilágyi Virgil ügyvéd és  
több fiatal ember, kik négy hétel ezelőtt politikai  
vétség gyanujában elfogattak, a katonai törvény-  
szék ítélte folytán sept. 2-án szabadon bocsát-  
tattak.

\*\* Prágából egy távirat arról tudósít, hogy  
a cs. kir. osztrák csapatok még e hét folytán, pén-

teken, bevonulnak oda. A város ünnepélyes foga-  
dásukra készül. A polgárorség zeneszóval fog elé-  
jük jöni, s az érkező csapatokat megvendégli a  
város.

\*\* Spalatóból írják folyó évi aug. 23-ról:  
A liasai tengeri csata után egy vontató hajóval  
hozták ide a sebesülteket és halottakat. Az utó-  
biak közt volt egy közember a „Kaiser” sorhajó-  
ról, ki rendkívüli körülmenyek közt lelte hősi ba-  
lálát. Azon perczben, midőn a hajó négy ellenséges  
járműtől körül vala véve, a közlegény az ellensé-  
ges lobogó után nyult és megkísértette azt leszáki-  
tani. Egy olasz tiszt ezt látva, odaugrott és revol-  
verével rálőtt a merészre. Golyók által ismételve  
találva, utolsó erejét összeszedve, fogaival és kör-  
meivel oldotta le a diadaljelt. Azon perczben, mi-  
dőn azzal a földelzetre bajtársai karjaiba dőlt, még  
egy halálos sebet kapott. Ezen közember kedvéért  
lett a temetésből nagyszerű gyásztűnnepe. A spa-  
latoiak ez alkalommal egyeletes érzelműeknek akar-  
tak kifejezést adni. A koporsókat kettessével vit-  
ték, melyek közt e hőse babérkoszorúval vala dí-  
szítve. Polgárok és katonák kísérték ezt, fáklyákat  
vive. A házak, melyek előtt a halottas menet elvo-  
nult, gyászjelvényekkel valának ellátva. A boltok  
be voltak zárva; virágok és égő gyertyák valának  
az ablakokba téve; fekete kendők fehér keresztek-  
kel lógtak le. Az elhunyt dalmata volt.

## Politikai hírek.

**Austria.** Bécs, sept. 2. A „Wand” írja:  
„Míg Bécsben nagy zajjal terjesztettek osztrák és  
magyar minisiteri listákat és minisiterválság, mint a  
cholera, makacsul fentartja magát, addig Párisban  
egész csendben minisiterváltozás ment végbe, mely  
előre láthatólag birodalmunkra vagy legalább kabi-  
netünknek sem maradtat viszonyhatás nélkül.

A francia külügyminisiter Drouyn de Lhuys  
elbocsátott és de Moustier Lionel marquis neveztet-  
tett ki külügyminisiterre. Ez ismét egy, habár kis  
meglepetés, melyet Napoleon a politikai körök-  
nek készített és igazolt feszültséggel várjuk a tu-  
dósításokat, melyek bennünket e minisiterváltozás  
oka és eshetőleges hordereje felől felvilágosíthatnak.

Csupa szeszélyből nem szokta Napoleon minis-  
tereit változtatni és még kevésbé oly államférfit,  
mint Drouyn de Lhuys, elbocsátani. Erre fontos  
okának kellett lennie, mely valószínűleg a francia  
külügyi politika legközlebbi actionban ki fog  
már tűnni. Drouyn de Lhuys, ki már gyakran fog-  
lalta el ez állást, mindig viszálepett, ha Napoleon  
jónak látta a külügyi politikának más irányt adni.  
Így volt ez a krími háboru és az olasz háboru  
idejében. Drouyn de Lhuys ez alkalommal sem  
vesztette el a császár személyes becslését, miről  
kezeskedik a császlai kézirat és a lemondott mi-  
nister kinevezetése a titkos tanács tagjává, mely  
tanácsban eddig Napoleon legmegbizhatóbb, legér-  
demesebb és legbizalmasabb barátai foglaltak he-  
lyet, mint Fould, Troplong, Barroche, Persigny,  
Vaillant, Walewski és Magne.

E minisiterváltozás annál meglepőbb hatá-  
su, mint hogy még 30-án, tehát az esemény kibir-  
detése előtt egy nappal, a különben gyöngye hírek  
az állítólag harezias érzelmű Drouyn de Lhuys  
visszalépéséről és Moustier kinevezetéséről, meg-  
hazudoltattak.

**Angolország.** A „Daily News”-nek írják:  
„Bozonys, hogy a hannoverai király megváltoztatta  
terveit és jövőre Hollandban fog tartózkodni, hol  
Leo várát bocsátottak rendelkezésére. Külömben  
György király, ki a királyok isteni jogának buz-  
gó védelmezője, erősen hiszi, hogy nemsokára  
visszahelyezik elődjei trónjára. Egy Bécsből érke-  
zett tiszt beszéli, hogy a király a hadsereg ujra-  
szervezését tervezi és az előbbi bíborveres egyen-  
rubát akarja ismét behozni, melyben a hannoverai  
csapatok babérokat arattak volna Spanyolországban  
és Waterlooán.”

**Franciaország.** Páris, sept. 2. A „Mo-  
niteur” több tegnap napról keltezett rendeletet tesz  
közé, melyek által Moustier marquis neveztetik  
ki külügyminisiterre Drouyn de Lhuys helyébe, ki-  
nek lemondása elfogadtatott. Drouyn de Lhuys a  
titkos tanács tagjává neveztetett ki. Lavalette mar-  
quis bizatik meg ideiglenesen a külügyi tárczával.  
Benedetti a becsületrend nagykeresztésére nevezte-  
tett ki, Saillard báró pedig ugyanazon rend tiszt-  
jévé.

A császárnak egy sept. 1-jéről kelt, s Drouyn  
de Lhuys-hoz intézett levele így hangzik:

„Kedves Drouyn ur! Élénken sajnálom, hogy  
a körülmények késztetnek ön lemondását elfogadni;  
hanem midőn közreműködéséről lemondok, nagyra-  
becsülésem bizonyítékát akarom adni, kinevezvén  
önt a titkos tanács tagjává. Uj állása azon előny-  
nyel fog birni, hogy nem szakítja meg a viszonyo-  
kat, melyek magas belátását és hűségét személyem  
és dynastiámrá nézve becsessé teszik.”

A „Köln. Ztg”-nak írják: „Az „International”-  
ban azt olvastuk, hogy Németország vonakodása a  
rajoai határokat illetőleg annál megbocsátatlanabb,  
minthogy Mainzban többet beszélinek franczián,  
mint Straszbargban. Külömben a Németország elleni  
polemia a lapokban, s ezt örömmel erősítjük meg,  
észrevehetőleg alább hagy és remélhetőleg nem-  
sokára egészen el fog aludni. A hangulat kezd bé-  
késebb lenni, habár az a hadseregben és a me-

gyékben még mindig porosz ellenesnek nevezhető.  
Hogy még minden félbő nincs elosztva, nem lehet  
tagadni, s némely körben az a vélemény, hogy a  
nehézségek, melyeket a Porosz-  
és Szászország közötti alkudozások elő-  
idéztek, újabb bonyodalmak kiindulási  
pontját képezhetik, melyeknél Austria és  
Franciaország egy táborban lennének, és hasonló  
állítanak Luxemburg jövő sorsának szabályozásáról  
is. E pessimista jóslatok által nem akarunk aggo-  
dalomba esni és azt hisszük, hogy ez akadályok  
is el fognak háríttatni, a nélkül, hogy Németország  
ellenének alkalom nyujtatnék győzelemre és a nél-  
kül, hogy az európai béke ujabbán megzakítat-  
tának. A francia diplomatiának különben van  
anyaga foglalkozásra, s azt jelenti, hogy figyelmét  
nagy mértékben irányozza a keleti dolgok alakulá-  
sára. A jelentések, melyek Konstantinápolyból, a  
Dunaféjedelmekékből, mint szintén a porta ke-  
resztén tartományából ide érkeznek, azt mondják,  
hogy Franciaország befolyása ama vidékekre,  
Thouvenel eltávolítása óta, süllyedt. Moustier külön-  
ben igen draszticus rajzát adja az eseményeknek,  
melyek Európa keletén készülőkben vannak. A fran-  
czia követ jelentése hatást gyakorolt volna. Állítják,  
hogy a külügyi hivatal kevésbé kedvezően van  
hangolva a porta iránt. — Hírlik, hogy Metternich  
herczeg, mihelyest a császár Biarritzba megy, sept.  
középe felé szintén oda fog menni.”

**Olaszország.** Az Olaszországgal folytatott  
békétárgyalások nem fognak oly simán lefolyni,  
mint azt eleinte hitték, hanem már most is sok ok  
forog fenn, kemény és hosszantartó küzdelemre el-  
készülünk.

A „Moniteur” nek Velence átengedése re-  
vonatkozó, táviratilag már jelezett cikke így hang-  
zik: „Midőn a császár Velence átengedését elfo-  
gadta, azon óhajítás által vezéreltetett, hogy elő-  
mozdítsa az utóbbi háboru egyik főokának elhárí-  
tását, és az ellenségeskedések minél előbbi megszü-  
ntetését. Mihelyt a fegyverszünet aláírása Olaszor-  
szágban elhatározottat, ő felsége kormánya oda  
törekedett, hogy a béke megkötését a bécsi és  
florenczi kabinetek között előkészítse. Előbb azon-  
ban szükséges volt a Ferencz József Császár ő  
Felsége által tett átengedett szabályozni. E célból  
folyó hó (augustus) 24-én egy szerződés iratott alá  
Franciaország és Austria között, melynek ratificatioi  
ma (aug. 29.) cseréltettek ki Bécsben. Ezen szer-  
ződés erejénél fogva az erődök és a lombard-velen-  
cei királyság átadása a francia biztos kezébe  
egy osztrák biztos által fog eszközöltetni, ki jelen-  
leg már Velenczében van. A francia követ magát  
erre összeköttetésbe fogja helyezni a velencei ha-  
tóságokkal, hogy az átvett birtoklasi jogokat reájok  
rubázza, s a lakosok felszólíttatnak, hogy hazájok  
sorsa felett önmaguk határozzanak. Ő Felsége ezen  
fentartás mellett már jul. 29-én kijelentette, hogy  
az Austria által átengedett tartományoknak az olasz  
királysággal való egyesítésére beleegeyezik. — A  
császár szándékait Victor Emanuel király ő felsé-  
gével a következő levélben közölte:

„Fivérem, Uram!

Örömmel hallottam, hogy felséged elfogadta  
a porosz király és osztrák császár között megál-  
lított békeelőzeteket. Valószínű tehát, hogy Európa  
számára a békének egy új aerája fog feltűnni.  
Felséged tudja, hogy én Velence felajánlását el-  
fogadtam, megakadályozni óhajtván annak elpuszti-  
tását és a hasznatalan vérontást. Célom mindenkor  
az volt, hogy Velencét visszaadjam önmagának,  
miszerint Olaszország ekként szabad legyen az  
Alpesektől az Adriáig. Velence ily módon urává  
levén saját sorsának, akaratát általános szavazás  
által nemsokára kijelentheti.

Felséged el fogja ismerni, hogy Franciaor-  
szág befolyása a jelen körülmények között ismét  
az emberiség és a népek függetlenségének javára  
érvényesítheti magát.

Fogadja stb.

St. Cloud, aug. 11. 1866.

Napoleon.”

**Németország.** Hamburg, septemb. 2. A  
„Weser Ztg” egy berlini félhivatalos levelezője írja,  
hogy Franciaország, Mainz kizárólag porosz meg-  
szállási joga folytán, ujabbán ismét felvenni szán-  
dékzik a kárpótlási kérdést Luxemburgot illetőleg.

Berlin, sept. 3. A képviselőház az indem-  
nitásra vonatkozó törvényjavaslatot nagy többséggel  
elfogadta. Hessen Darmstadt és Poroszország közt  
a béke aláíratott.

**Oroszország.** Sz.-Pétervár, septemb. 1.  
Egy magán tudósítás jelenti Suchumkaleből aug.  
1-jéről: Hétezer abadesch támadta meg Suchumká-  
lét és azt jul. 27-én bevette. Suchumkaleben 700  
orosz volt helyőrségűl; első erősbítésűl 1100 orosz  
küldetett ki, kik az ellenséget a városból kiűzték;  
az ellenség majdnem mindennap megtámadja a vá-  
rost, habár mindig nagy veszteséggel veretik vissza.  
Suchumkale erősbítést vár.

Az „Invalide” közli, hogy aug. 22-kéről egy  
távirat érkezett, mely szerint a felkelők Kaukázia-  
ra egy küldöttséget küldöttek ki, mely megbídi-  
tásukat jelentette is késznek nyilatkozott, a rájuk  
rovardó büntetéseket elfogadni. (?)!

**É. Amerika.** Newyork, aug. 22. Johnson  
elnök egy proclamatioja Texast az uniohoz vissza-  
csatoltatnak nyilvánítja; rend és nyugalom uralkodik

